

Inspiráló környezetben

Látogatóban a Kendlimajorban, a nemzetközi művésztelep helyszínén

— A tavalyihoz képest bővült a résztvevők köre?

— Az idei évben már hat ország — Üzbegisztán, Dánia, Szlovénia, Ausztria, Németország és Magyarország — közel 30 művésze tevékenykedik az al-

kotótábor területén. Szobrászok, festők és performance művészek is találhatók a társaságban, ám a különbözőségek ellenére, igazán remek a hangulat. Sőt, talán éppen ebben rejlik a művésztelep sikere, hiszen a különböző mű-

vészeti ágakat és felfogást képviselő emberek eszmét cserélhetnek, beszélgethetnek, kikérhetik egymás tanácsait a munkával kapcsolatban.

— A munkán kívül mivel töltik az időt?

— Természetesen nem csak dolgozunk, kikapcsolódunk, szórakozunk is. Esténként közös zenélgetéssel, élménybeszámolókkal, beszélgetéssel múlatjuk az időt. Ezenkívül különböző művészeti csoportokat

is vendégül látunk a művésztelepen. Legutóbb éppen a Kani-za Csillagai hagyományörző csoport műsorát tekintettük meg.

— Kimondottan élvezem az ittlétet — mondta az Ausztriából érkező Egidius Golob, aki drótszálakból készült figurákkal díszítette festményét. — Sokkal termékenyebb vagyok, amióta a művésztelepen dolgozom, hiszen itt nem kell a telefont kapcsolnom, mint odahaza. Egy nap akár öt-hat képet is el tudok készíteni.

— Senki sem folytatta a festményemet? — kérdezte viccelődve Sebestyén János a vele egy műteremben dolgozó Simon Jánostól, aki ugyancsak egy kép előtt dolgozott. — Kellems környezetben minden alkotó jobban szeret dolgozni, s ez alól

Esténként együtt zenélt a társaság

mi sem vagyunk kivételek — tette hozzá Simon János.

Szabó László pécsváradi faszobrász a nagy meleg miatt nehezen vette rá magát a munkára, ám az alkotótársakat látva ő is nekilátott a félkész szobor befejezéséhez. Mint mondta: pünkösdvasárnap csak a legkritikább esetben dolgozik, de a művésztelep légköre ezúttal rá is hatással volt. Orosz Gergely kőszobrász viszont éppen ottjártunkkor fejezte be egyik munkáját, amely a többi alkotással együtt ugyancsak látható lesz a Kani-za Trend Galériájában a jövő héttől.

E kiállítás ünnepélyes megnyitóját egyébként ma este hét órákor tartják.

— pásztor —

Nagyüzem a művésztelepen (felső kép); Kirsten Ballisager a batikolást választotta (lent); Szabó László kész alkotása mellett (Szakony Attila felvételei)

Erdő mélyén kis templom

Pusztacsatár Nagyboldogasszonynak szentelt templomát először 1238-ban említi írás, amikor IV. Béla király a plébániatemplomot a településsel együtt Vaspörnek adományozza. „Villa Chatar”-ról a következő utalás 1328-ra datálódik, amikor is a Károly Róbert által kiadott adománylevélben egy határjárás kapcsán említik a települést. Az oklevélben a király az Ernyeai herceg fia, Imre utódai, a csebi Pogányok ősei részére Cheb nevű birtokot adományozta.

A rekkenő hőségben árnyas menedék a Szélvíz-pataktól kőhajításnyira álló kápolna. Oldalán szorgos harkályként munkások verik le a vakolatot. Oda-bent mélyebbre kerül a döngölt

padozat szintje: harminc centi vastagságban ássák ki és hordják el a földet. Már nem is számolják, hányadik apró szemű, nagy bajuszú pele kerül elő a földbe vájt üregekből. Az oltár

előtt hajladozó asszony, Rózsás Tiborné kiáltására létráját odahagyva jön ez egyik munkás és kiviszi a megre az alvó, lompos farkú éjszakai rágcshalót.

De nem pele-nézöbe jöttünk. Alkalmi kalauzunk, Bozóki Lajos művészettörténész, a Műemlékvédelmi Hivatal tudományos főosztályának munkatársa avat be a csodaszép környezetben, Ozmánbük, Vaspör és Velence által kijelölt háromszögben megbújó, remete-lakként is ismert hely érdekességeibe.

— Középkori templomok formáját mutatja az épület. Erre utal a tőmegarány, s ahogy a torony kiugrik a homlokzat elé, valamint a szentély egyenes zárása. A védetté nyilvánítási eljárás megkezdésével fogtunk bele a kutatásba. Eddig túl sok kö-

zékori részletformára nem lelünk rá. A vakolat alól előkerült a déli kapu, ezt másodlagosan építhették bele a falszövetbe. Szerintem késő barokk konstrukció lehet, ám később befalazták. De az is lehet, hogy a középkori alapokon volt itt egy kapu, csak később átépítették.

Bozóki Lajos közben a templom keleti oldalán megmutatja a vakolat alól előkerült díszítőfestést. Vörös keretelésben, fehér alapon, sárga okker, úgynevezett futókutyta motívum.

— Régen itt volt a sekrestye, ez a falrészlet tehát korábban belső térben volt. Ez a festés az 1600-as évek végére keltezhető.

A templom helyreállításával kapcsolatban a szakember úgy fogalmazott, hogy bár több építési periódus nyoma látható, viszonylag egységes összképet lehetne kialakítani. A homlokzati falak mézshabarcos felületkövető vakolatot kaphatnának, és csak finoman jeleznék az utólagos tagozatokat, és hasonlóan diszkrét módon utalna a déli kapura a vakolatba karcolt vonal. De nagyon fontos lenne mindenképp elvégezni az esővíz elvezetésének megoldása, mert a dombról lezúduló áradat rendszeresen rongálja az épületet.

Dr. Vándor László megyei múzeumigazgató a régészeti ásatás részleteit ekképpen összegezte: — A templom elhelyezkedése, szerkezete, az

Az eredeti szintre mélyítik a padozatot, mondja a polgármester

alaprajz mind a középkort, késő Árpád-kort jelzi. A felmenő falak építési módja is a 13. század második felére utal. Komolyabb feltárást nem tudtunk folytatni, így csak annyit lehetett megállapítani, hogy az épület a török időkben nagyon súlyosan megrongálódott. Utána a belső tér szintjét megemelték, feltöltötték. A feltáráskor előkerült az Árpád-kori templomokra jellemző déli kapu

kézvel adakoztak. Simon Géza vaspöri polgármestertől tudjuk meg, hogy két Svédországból hazatért család, Csire András és neje hárommillió forintot, míg a hagyárosböröndi Takács János és felesége ötszáz ezer forintot adományozott Vaspör-Velencének, hogy elkezdhesék Nagyboldogasszony templomának felújítását. A falu sajnos ehhez keveset tud hozzátenni. Némileg

Két család három és fél millió forintot adományozott, hogy megkezdődhessen a felújítás

is. Sikerült megállapítani azt is, hogy korábban a szentély déli oldalán volt a sekrestye, ezt később az északi oldalon építették fel. Olyan régészeti lelet azonban nem került elő, ami a kor meghatározásában segíthetne. A komolyabb kutatás anyagi feltételei sajnos nincsenek meg.

A pénzsűkét csak némileg enyhítheti, hogy néhányan bő-

reményt keltő, hogy elkezdődött a műemlékké nyilvánítás eljárása, így később központi forrásokból és pályázatokból kerülhet némi pénz.

Hamarosan építész tekinti át a területet s meghatározza a restaurálás mikéntjét, hogy az augusztus 15-ei Mária-napi búcsúra némileg rendezett körülmények fogadják a híveket. a. g.

Utóljára '68-ban újították fel a zarándokhely templomát

Bozóki Lajos a befalazott déli kapu előtt